

De veroudering van het Belgische pensioenlandschap

België heeft maar één realistische strategie om de gevolgen van de vergrijzing op te vangen en dat is langer werken. Dat is de hoofdlijn van het Groenboek, het tussentijdse rapport van de Nationale Pensioenconferentie. Deze conferentie moet het pensioenlandschap in België in kaart brengen en ook aanpassen. Want de situatie in België is blijven steken in de 20ste eeuw.

Tegen de zomer zou de conferentie met een definitief Witboek moeten komen, met daarin een aantal voorstellen om het Belgische pensioenstelsel mee te krijgen met zijn tijd. Maar veel concreet valt hier niet van te verwachten, met het Europees voorzitterschap en alweer een nieuwe kiescampagne in het vooruitzicht.

En er is meer. De budgettaire en economische toestand is zo hard achteruit gegaan dat we er met langer werken alleen niet komen. Op één of andere manier moet er extra geld worden gevonden.

Nu wordt een groot deel van de pensioenrechten opgebouwd op basis van periodes waarin mensen niet hebben gewerkt, zoals werkloosheid, ziekte, tijdskrediet, ... enzovoorts. Het Groenboek geeft een overzicht, maar trekt nog geen conclusies.

De essentie blijft dat extra geld vinden een zeer moeilijke opgave zal worden. De begroting staat op dit moment op springen. Ze zou tegen 2015 in evenwicht moeten zijn. Dat gaat heel moeilijk worden, verder gaan is dus weinig realistisch. En de pensioenen zijn nu al te laag, dus daarin snoeien is geen optie. De vervangingsgraad (pensioen ten opzichte van vroeger loon) takelt verder af. Bovendien is en blijft de fiscale druk hoog. Het Zilverfonds, dat op papier erg mooi leek, heeft in de praktijk gefaald.

Zilverfonds

Het Zilverfonds werd opgericht in 2001. Het was de bedoeling dat de overheid overschotten zou oppotten om zo de pensioenschok tussen 2010 en 2030 te helpen opvangen. Maar sinds 2007 werd er niks meer in het fonds gestort en in 2009 werd er zelfs geld uitgehaald.

Intussen is de situatie van de schatkist zo verslechterd dat er geen overschotten zijn om op te potten, enkel tekorten. In de goede jaren is het niet gelukt een groot bedrag opzij te zetten, en nu zal het er zeker niet meer van komen. Op het Zilverfonds moeten we dus niet rekenen voor onze pensioenen.

Langer aan het werk

De gemiddelde leeftijd waarop ambtenaren met pensioen gaan, ligt al jaren rond de 60 jaar. Om die leeftijd op te trekken, voerde de overheid de pensioenbonus in: wie langer werkt, wordt beloond. Maar sinds de invoering van die bonus, is de pensioenleeftijd niet omhoog gegaan. In 2007 breidde de regering de bonus uit naar zelfstandigen en de private sector, maar het is zeer de vraag of die in deze sector wel invloed zal hebben.

Als enkel centen de zestigplussers niet aan het werk houden, zijn andere oplossingen nodig. Oplossingen die te maken hebben met arbeidsorganisatie en werkomstandigheden. Maar concrete speerpunten biedt het Groenboek vooralsnog niet.

Europese strategie

De Europese Unie stelt nu een strategie voor, gebaseerd op drie assen, om de vergrijzing op te vangen: extra buffers aanleggen in de begroting, de groei afremmen van de uitkeringen en de financieringsbasis versterken door de werkzaamheidsgraad op te drijven.

Zoals hierboven al aangehaald is er in België weinig ruimte om op de eerste twee assen te werken. De werkzaamheidsgraad opdrijven - vooral bij de ouderen - lijkt dus de enige optie. Concreet betekent dit een verhoging van de feitelijke pensioenleeftijd, met andere woorden de leeftijd waarop iemand effectief met pensioen gaat. Aan de wettelijke pensioenleeftijd zou volgens dit Groenboek niks veranderen. >>

>> Het Groenboek heeft het ook over de verhouding tussen de verschillende pensioenpijlers. Het wettelijke pensioen moet de basis blijven, maar we weten allemaal dat dat onvoldoende is. De tweede pijler van de bedrijfs- en sectorale pensioenplannen is complementair. Deze moet verder worden gedemocratieerd. Over hoe dat exact moet gebeuren, blijft het Groenboek vaag.

Conclusie

Het huidige pensioenstelsel volstaat niet, daar is iedereen het over eens. De overheid heeft wel ideeën, maar een concrete uitwerking daarvan blijft achterwege. Het best kunnen we dus zelf instaan voor ons pensioen. Zo komen we in elk geval niet voor verrassingen te staan. Het Employee Benefits-team van VIVIUM helpt daar graag mee. VIVIUM volgt ook de evoluties in het Belgische pensioenlandschap op de voet. We komen hierop zeker nog terug als de overheid met concrete plannen over de brug komt.